

Byggnadsminnesförklaring av Holmentornet med tillhörande flygellängor och gård. Del av fastigheten Kopparkypen 28.
Norrköpings kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av rubricerade byggnader har väckts av Johannes Strömberg 1984-03-30. Länsstyrelsen har 1990-03-21 upprättat en byggnadsbeskrivning och ett förslag till skyddsföreskrifter, vilka remitterats till Holmenbyggarna, Norrköpings kommun och Riksantikvarieämbetet. Östergötlands länsmuseum har fått handlingarna för kännedom. Erinringar från Holmenbyggarna och Riksantikvarieämbetet har beaktats. I övrigt har inga erinringar anförts.

BYGGNADSBESKRIVNING

Holmentornet bildar entré till Holmens Bruk AB:s numera övergivna fabriksområde vid Motala Ström, där företaget varit lokaliserat i närmare 400 år.

Holmentornet som är samtida med Norrköpings stadstorn, uppfördes på mässingsbrukets tid, 1750. Det byggdes sannolikt för att markera brukets självständighet gentemot stadens styrelse, dess praktiska funktion var att fungera som arkiv och kontor.

Tornbyggnadens stomkonstruktion består av bärande tegelväggar med träbjälklag och tornkonstruktioner helt i trä. Den är uppförd i en förenklad barockstil där krönet "bärs upp" av rusticerade hörnkedjor och gesimser i grafitgrått mot de dovt gula putsfasaderna med dess lisener, bröstningsspeglar och stora, tätspröjsade fönster.

Den mjukt rundade tornhuven med lanternin och ett förgyllt klot med vindflöjel i toppen, vilar på en hög, åttkantig tambur.

Paradrummens interiörer präglas av det sena 1800-talets mörka, ombonade inredningsideal, med vackra kassettak, bröstpaneler m m i mörkt trä.

De flankerande flygellängorna med höga fönsteröppningar mot släta putsmurar bidrar genom återhållen skala och enkelt uttryck till att framhäva tornets mäktighet.

Holmentornet kan inte ses isolerat. Det ingår i en helhetsmiljö tillsammans med de flankerande flygellängorna och gården. I byggnadsminnet bör därför ingå såväl tornet som de flankerande flygellängorna och gården.

Holmentornet med tillhörande flygellängor och gård bevarar egenarten hos en gången tids byggnadsskick och är med hänsyn härtill att anse som synnerligen märkligt.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med hänvisning till ovanstående byggnadsbeskrivning samt bifogad promemoria och med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m Holmentornet med tillhörande flygellängor och gård på del av fastigheten Kopparkypen 28, Norrköpings kommun, som byggnadsminne. I samband härmed lämnar länsstyrelsen följande skyddsföreskrifter enligt 3 kap 2 § nyssnämnda lag.

1. Tornbyggnaden får inte rivas, till det yttre ombyggas eller på annat sätt förändras. Flygellängornas fasader mot öster skall, även efter eventuell ombyggnad, bevaras i ursprungligt skick.
2. I tornbyggnaden får stomkonstruktionen ej ändras. I den inre trappan, i "gamla posten" i våningen en trappa upp samt i "Wahrensrummet" i våningen två trappor upp får inga ingrepp göras i äldre fast inredning, såsom eldstäder, kassettak, bröstpanel, väggmålningar, dörrar m m.
3. Det på kartan med streckad begränsningslinje markerade området skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Eventuell nybebyggelse skall ske i samråd med länsstyrelsen.
4. Underhållsåtgärder på byggnaderna skall utföras i samråd med länsstyrelsen och på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskas.

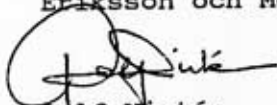
Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m meddela tillstånd därtill.

Enligt 3 kap 21 § lagen om kulturminnen gäller detta beslut även om det överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Se bilaga (formulär 130, kammarrätten).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Lars Rydberg, länsantikvarien Sven E Noreen, förste länsassessorn Bo Hultström, länsarkitekten Kersti von Bahr och länslantmätaren Ragne Uhrberg. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Bo Pettersson, Per-Olof Strindberg, Nils-Åke Wiström, Per A Pettersson, Gunnar Asserhed, Lars Olof Torfgård, Henry Eriksson, Hans Holm, Rolf Andersson, Nils Lennstam och Börje Stensson samt suppleanterna Inge Carlsson, Hervor Eriksson och Monica Ericsson.

Rolf Wirtén
Landshövding

Erik Berggren
Avdelningsdirektör

Bilaga

karta

Kopia till

riksantikvarieämbetet 3 ex
läns museet
byggnadsnämnden, Norrköping
inskrivningsmyndigheten, Norrköpings tingsrätt
fastighetsbildningsmyndigheten
fastighetsregistermyndigheten
lantmäterienheten
verksledningens kansli
juridiska enheten
planenheten
kulturmiljöenheten

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga beslutet skall göra det i ett brev, som skickas till

Länsstyrelsen i Östergötlands län
581 86 LINKÖPING

Brevet måste ha kommit hit inom tre veckor från den dag då den som klagat fått del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet för prövning till kammarrätten i Jönköping.

I brevet skall Ni ange vilket beslut som överklagas och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Uppge också namn, adress och telefonnummer.

Om Ni behöver fler upplysningar, kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

Formulär 130 (1987)

HOLMENTORNET

Kopparkypen 28

Norrköpings register-
område och kommun

ÄRENDE 221-519-88

SKALA 1:2000

